

Rezultati osmih let pa so takile:

Število porodov	6.846
Število rojstev	6.949
Število umrlih porodnic	7 t.j. 0, 1 %
Število mrtvorojenčkov	137 t.j. 1, 96 %
Število umrlih novoroj.	106 t.j. 1, 52 %
Število nedonošenčkov	414 t.j. 5, 95 %

Od leta 1950 do leta 1957 je bilo 3.035 porodov dokončanih z operacijo, torej 44,2 %. Vedeti pa mo-

ramo, da je treba včasih pri enem porodu opraviti več operacij, torej je število porodniških operacij večje kakor število z operacijo končanih porodov.

Posebej obravnavamo statistiko ginekološkega oddeleka. Številke nam povedo, da je bil doslej oddelek skoro nenehno poln in da se število bolnic in oskrbnih dni veča iz leta v leto. Tako je bilo leta 1950 sprejetih 593 bolnic, leta 1957 pa 1.077 bolnic.

Ginekološki sprejemni in umrljivost

	1950	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957
Štev. ginekoloških sprejemov	808	969	959	1077	593	638	672	752
Umrle ginekološke paciente	1	1	1	1	1	2	1	1

Umrljivost ginekoloških bolnic, preračunana za 8 let, znaša 0,13 %. Število operacij je v teh letih močno naraslo, kar je razvidno iz naslednje tabele:

Male in velike operacije

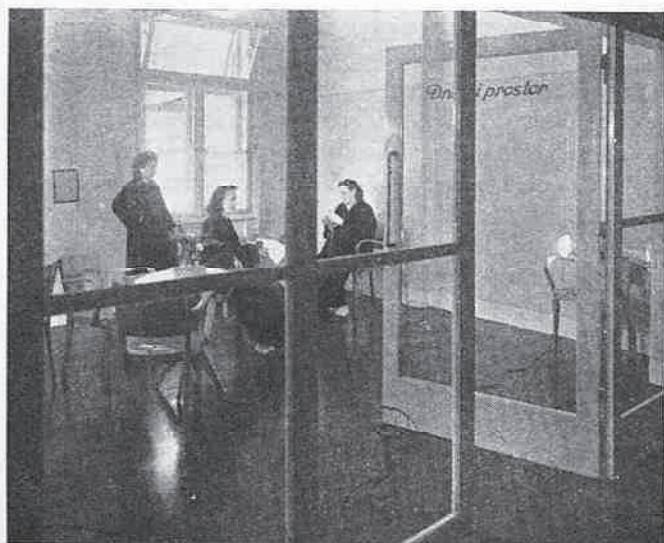
	1950	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957
Male operacije	359	431	447	492	520	680	712	797
Velike operacije	85	114	107	111	108	133	155	117
Skupaj	444	545	554	603	628	813	867	914

Z abortusi ima oddelek še vedno dosti dela; njih število je v osmih letih močno naraslo. Večina splavorje doma nestrokovno provociranih, le nekaj jih je spontanih. Nekaj je tudi arteficialnih abortusov, se pravi takih, ki jih je dovolila posebna

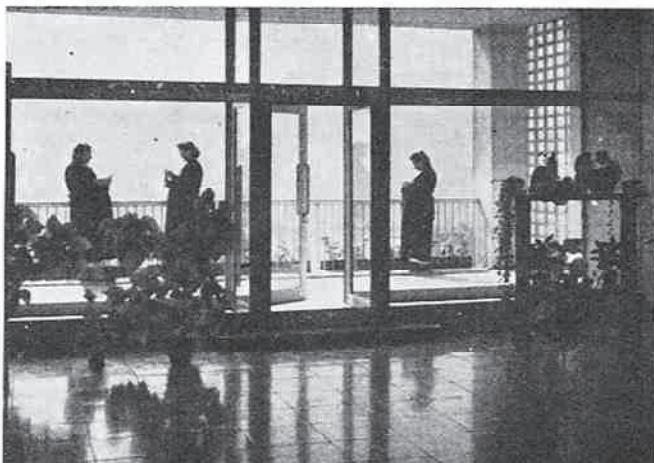
komisija. Le-ta dela v naši ustanovi. Število arteficialnih abortusov nenehno raste, medtem ko število drugih splavorje ne upada, kar je razvidno iz naslednje tabele:

Abortusi

	1950	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957
Štev. vseh abortusov	151	144	182	214	269	252	290	345
Štev. artif. abortusov	1	4	9	11	17	26	59	129

Bodoče matere v dnevnem prostoru in na terasi

Tako pride povprečno za dobo 8 let na 4 porode t splav. V 1.1957 pa je prišel na 2,5 poroda 1 splav.

Ginekološko-porodniški oddelek je imel vsa leta predvsem personalne težave; še danes personalna vprašanja niso zadovoljivo rešena. Primanjkovalo je babič, bolničark, negovalk, med tistimi, ki smo jih imeli, pa nekatere niso popolnoma ustrezale.

Osebje se je naglo menjavalo in je bilo treba veliko truda, da je oddelek kljub temu delal po predpisih higiene in medicine. Kader se še vedno menjuje, vendar nekatere bolničarke, babice in sestre že z resnim delom dokazujojo, da se zavedajo svojega poslanstva. Težave pa nastajajo v dobi dopustov, kadar kdo zboli ali odpove službo. Ker imajo vsi oddelki podobne težave, jih ne kaže posebej natanko obravnavati.

Tudi kar se zdravniškega kadra tiče, smo bili ves čas v škripcih. Kmalu se je pokazalo, da bi potrebovali še enega zdravnika, vendar ga do letos nismo dobili. Z nastavljivjo specializanta dr. Borisa Mušiča je vprašanje zasilno rešeno, potrebovali pa bi še enega stalnega zdravnika.

Oddelku manjka še ena instrumentarka; če ena od sedanjih dveh zboli ali gre na dopust, mora druga delati za obe in dežurati vsak dan.

Radi bi dobili tudi administratorko, ki bi samostojno vodila in tipkala popise bolezni, kar so drugod že dosegli, obenem pa bi vodila vso admini-

stracijo in obilno statistiko. Potem bi se naša vodilna sestra bolj posvetila vodstvu oddelka in laboratoriju.

Drugo pereče vprašanje, ki se v glavnem tiče ginekološkega oddelka, je vprašanje prostorov in postelj. Obojega je premalo. Vrh tega zunanja ambulanta nikakor ne sodi k nam! S posteljnino in osebnim perilom pa je oddelek dobro oskrbljen.

Oddelek je preskrbljen z vsemi zdravili, ki jih bolnična lekarna lahko dobi. V zadregi smo le takrat, kadar ni ustreznih inozemskih preparatov. Potrebovali pa bi nekaj aparatov, toda žal jih bolnica pri najboljši volji ne more nabaviti, ker so predragi. Že dalj časa se borimo za inkubator, potrebovali pa bi še kolposkop, ki ga mora imeti vsak sodobni ginekološki zavod.

Oddelek dobiva stalno tednik „Zentralblatt für Gynäkologie“, nabavil je že nekaj domačih in tujih knjig. Želimo pa si, da bi pri nakupu tovrstne literature ne bilo nobenih ovir, saj nas medicinske revije in knjige najhitreje seznanjajo z novostmi, ki jih lahko takoj izkoristimo za svoje humano poslanstvo.

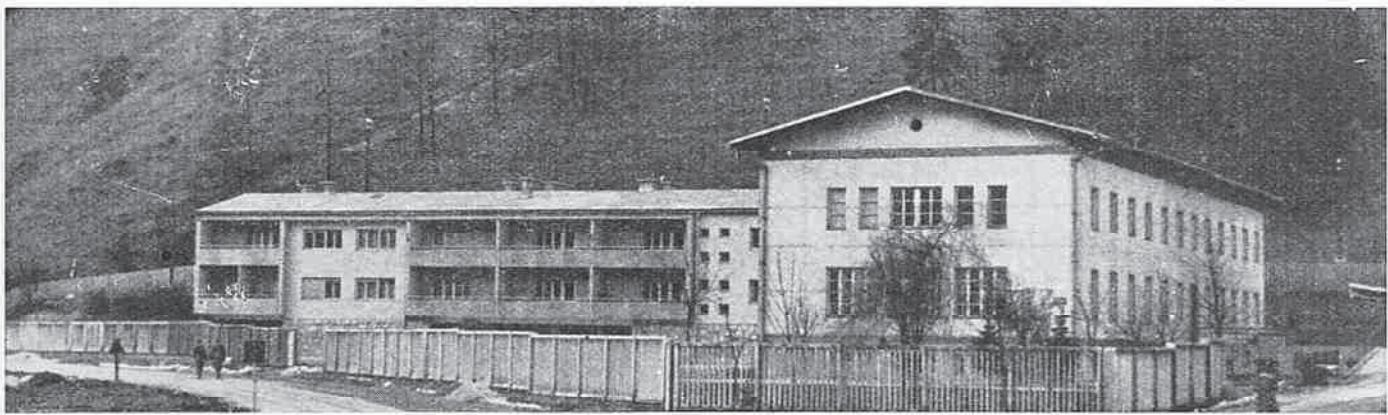
Za zaključek naj povem, da si vsi, ki delamo v oddelku, iskreno želimo, da bi se bolnice pri nas dobro počutilce in da bi jim vrnili kar največ zdravja in moči. S temi željami bomo šli pogumno v drugo desetletje jeseniške bolnice.

Summary

At the beginning, gynecological patients and expectant mothers were hospitalized in the department for surgery. The expectant mothers and women with newly born children lay in the department for children; the gynecological patients were hospitalized together with cases that belonged to pure surgery. The new department for gynecology and maternity, which was opened on November 1st, 1949, was first led by Dr. Franc Kušar. When Dr. Kušar resigned his post, he was substituted for almost eight months by doctors from the Ljubljana hospital. On January 1st 1952 Tatjana Zalokar, specialist for gynecology and obstetrics, was appointed head of the department. Since its opening 22 doctors were trained in the department; one doktor specialized for one year and a half.

The department has at its disposal 15 rooms for patients with 61 beds. The number of beds in the

department for obstetrics is satisfactory, yet it is less so in the department for gynecology where it is, frequently necessary to use auxiliary beds because of the lack of beds, or to send the patients into the department for obstetrics. Neither are satisfactory auxiliary rooms of the department for gynecology. The department for gynecology has a decidedly too small number of specialists, and this in spite of the fact that the number of patients grows uninterruptedly. At least one more doctor would be needed that all the modern gynecological examinations and operations could be performed. It would also be necessary that the department establishes external gynecological ambulances. On the whole, the department is procured with all the necessary medicaments; urgently is needed, however, an incubator, a colposcope, and a larger number of special literature.

Stanovanjski stavbi

Poročilo uprave

Pomočnik ravnatelja: Iztok Skulj

Ob otvoritvi bolnice, spomladi leta 1948, je bila ustanova izročena zdravstveni službi, ki se je takrat odcepila od uprave socialnega zavarovanja. V zvezi z izgradnjo oblasti se je tudi pristojnost bolnice spremajala, in sicer je prešla iz republiške v okrajno pristojnost.

Po osvoboditvi priključeno Slovensko Primorje ni imelo zadovoljive zdravstvene službe, zato so se bolniki zatekali v najbližnje bolnice. Od otvoritve do leta 1955 je gravitacijsko ozemlje naše ustanove zajemalo ves bivši teritorij okrajnega ljudskega odbora Radovljica, zapadni del bivšega ozemlja OLO Kranj in področje OLO Tolmin in Gorica, ki je gravitiralo k železniški progi Jesenice — Nova Gorica. Z otvoritvijo porodnišnice v Kranju in nove splošne bolnice v Šempetru pri Novi Gorici se je naša bolnica nekoliko razbremenila. Tako je gravitiralo v našo ustanovo ca. 140.000, po letu 1955 pa ca. 95.000 prebivalcev. Zaradi izredno velikega ozemlja kakor tudi zaradi turističnih gostov iz drugih republik in inozemstva, ki prihajajo na Gorenjsko, sta bila stalež bolnikov in % zasedbe vedno izredno velika.

ORGANI BOLNICE

Takoj po otvoritvi so se pokazale težnje po kolektivnejšem odločanju in reševanju važnejših nalog. Ze januarja 1949 so se začele tako imenovane ravnateljske seje. Prisotni so skupaj z ravnateljem prim. dr. Hafnerjem do 15. junija 1953 reševali vse probleme bolnice. Ravnateljskih sej so se udeleževali vsi šefi oddelkov, pomočnik ravnatelja, računovodja, ekonom, glavne sestre oddelkov, pozneje pa tudi zastopnik sindikata. Pri važnejših sklepih so sodelovali tudi predstavniki pristojnih oblastvenih organov kakor tudi sekretar osnovne

organizacije Zveze komunistov. Reševali pa so predvsem ekonomska vprašanja, delno pa tudi strokovna.

Po uveljavitvi samoupravljanja in samofinansiranja sta se formirala upravni odbor in strokovni svet. Upravni odbor je pričel reševati predvsem upravna, ekonomska in personalna vprašanja, strokovni svet pa strokovna vprašanja bolnice. Naloge obeh so bile v prvih začetkih postavljene predvsem okvirno in je šele Zakon o bolnicah dokončno razmejil delokroge in uzakonil, kar se je v praksi že izvajalo. Predsednik strokovnega sveta je ravnatelj bolnice dr. Jože Hafner, člani sveta pa so od začetka šefi oddelkov, šef lekarne, pomočnik ravnatelja in računovodja.

UPRAVA

Uprava rešuje upravno-gospodarske in administrativne naloge. Zato ima naslednje delovne sektorje: računovodstvo, sprejemni urad, obračun oskrbnin, kuhinjo, šivalnico, pleskarski, mizarski, instalaterski in električni obrat, kurilnico, ekonomijo ter vratarno.

Od otvoritve do marca 1949 je vodil upravo tovariš Franc Cink; od aprila 1949 do januarja 1951 tovariš Mihael Guček; od februarja 1951 do maja 1952 tovariš Drago Košir; od junija 1952 dalje pa tovariš Iztok Skulj.

Naloge uprave so se večale vzporedno z razvojem bolnice. Predvsem so se povečale, ko se je pričelo samoupravljanje in samofinansiranje. Nujno se je povečalo tudi število upravnega osebja. Sklepe ravnateljskih sej in pozneje še upravnega odbora in strokovnega sveta je poizkušala uprava kar najhitreje in najbolje izvršiti. Da je delo bolje teklo,

smo sklicevali občasne delovne sestanke za posamezne sektorje uprave, kjer smo reševali tekoče probleme in dobili od uslužbencev precej zdravih pobud. Ti sestanki so nam bili v veliko pomoč pri upravljanju bolnice in pri izvrševanju vsakodnevnih nalog.

INVESTICIJSKA IN DOPOLNILNA DELA

Ob otvoritvi bolnica ni bila popolnoma dograjena in notranje opremljena, ker so primanjkovala finančna sredstva in različen opremni material. To je tudi razumljivo, saj je bila dograjena takoj po vojni, v času največjih naporov za izgradnjo naše države. Zadoščeno je bilo le osnovnim potrebam.

V prvem desetletju smo izvedli prvočno zamišljeni investicijski načrt opreme, zato smo večino razpoložljivih sredstev porabili za dopolnilno izgradnjo in izpopolnitev bolnice, ki bo letos v glavnem zaključena.

NOTRANJA IZPOPOLNITEV

V skladu z načrti in z željo, da bi se bolniki čim prej pozdravili in se dobro počutili v naši ustanovi, smo nabavljali predvsem: medicinske aparate, termostatične posode, zamenjali pološčeno jedilno posodo s porcelanom, nabavili nerjaveč jedilni pribor, novo perilo, zamenjali stare odeje z novimi, volnenimi, nabavili prevleke za odeje, tople in lične bolniške halje, pernate blazine itd.

Zgradbam in inventarju smo vedno posvečali kar največ pozornosti. Nakupili smo marsikaj novega in oskrbovali obstoječe naprave.

Prepleskali smo vse poslopje kakor tudi vso pohištveno opremo.

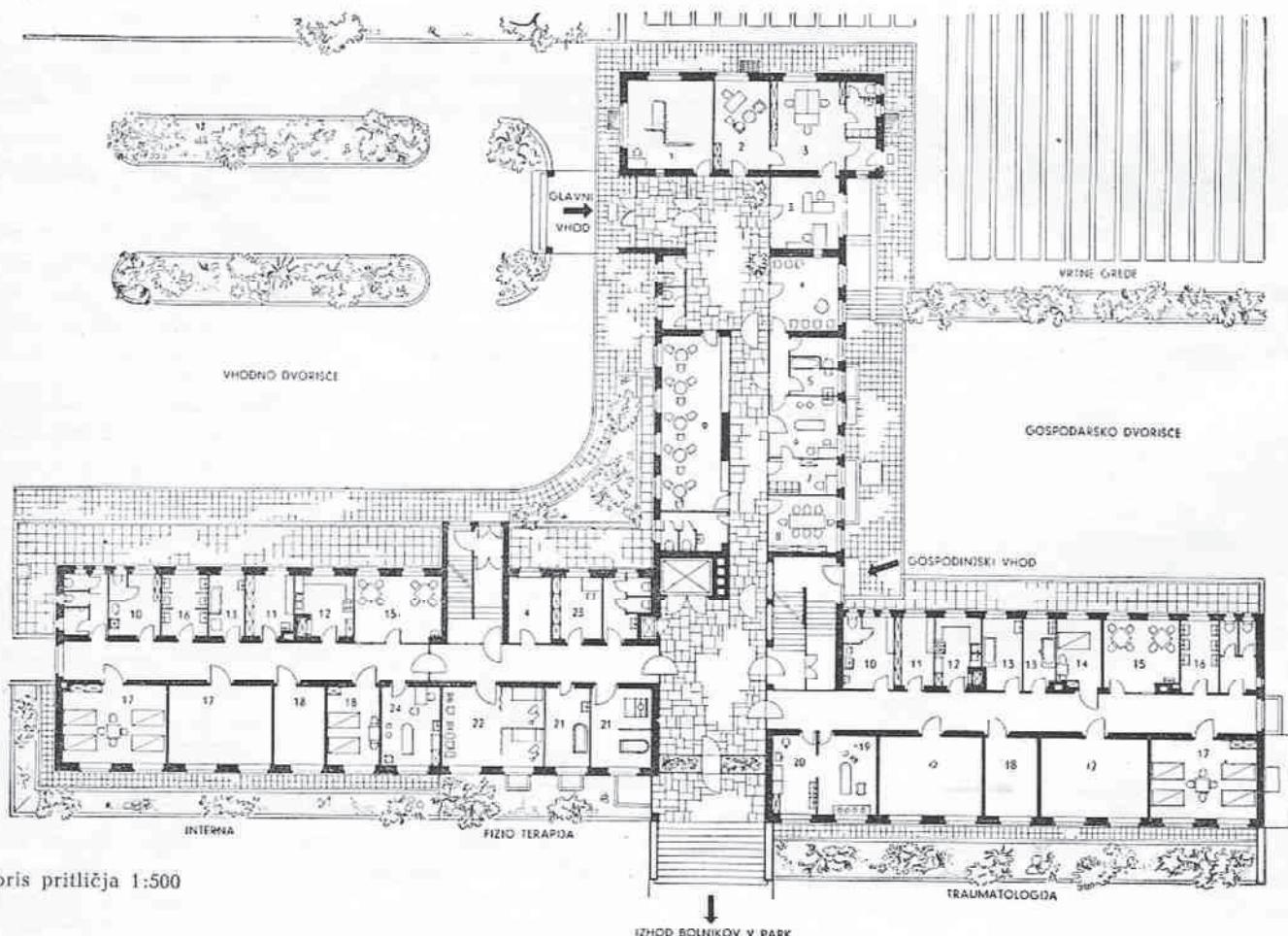
Gornja dela in nabave smo zmogli v glavnem šele po uvedbi samofinansiranja, ko je ustanova razpolagala z večjimi finančnimi sredstvi kot prej.

GRADBENA DELA

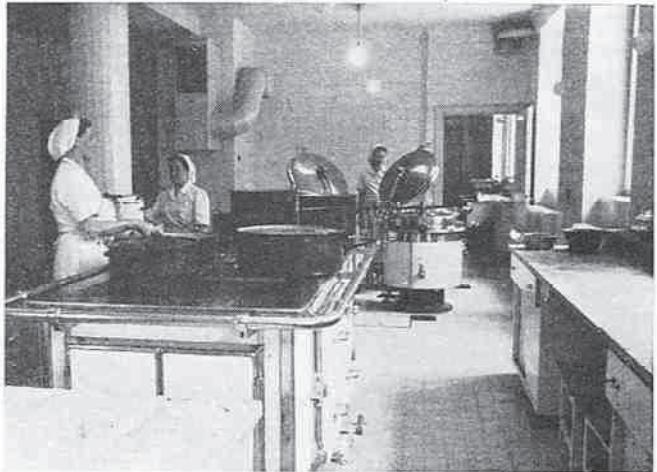
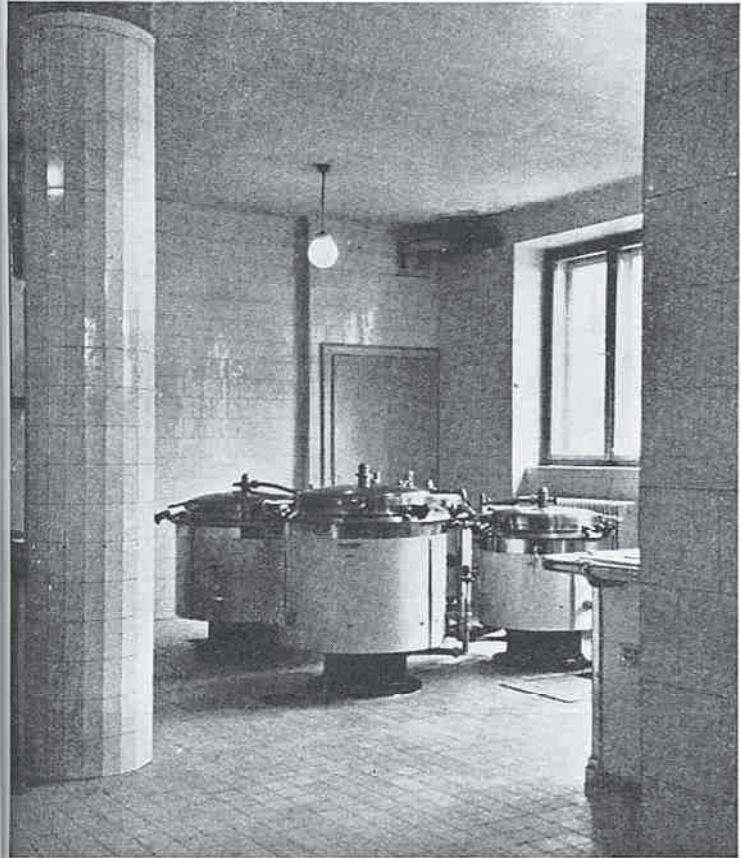
Med večja dela, ki smo jih opravili, sodijo vse one gradnje, ki dopolnjujejo bolnico, in to: gradnja nove vratarnice, ureditev cvetličnjaka in parka ter dograditev ograje. Stvar zase pa je gradnja stanovanjske stavbe.

Za vse to smo porabili precejšnja sredstva, ki so razvidna iz finančnega poročila. Koristili smo svoja lastna sredstva, dotacije pristojnih upravnih organov in kredit iz stanovanjskega sklada.

S stanovanjsko stavbo smo delno rešili zelo prečne stanovanjsko vprašanje. Fluktuacija osebja je bila v prvih letih zelo velika. Vzrokov za to je bilo več. Eden izmed glavnih je bilo stanovanjsko vprašanje, saj se je v 26 samskih sobah (6 zasilnih v kletnih prostorih) in v 3 družinskih stanovanjih stiskalo 8 družin z 11 otroki in 55 samskih uslužbencev. Po napornem delu, dežurstvu in nočni službi, se torej nihče ni mogel res dobro odpočiti. Z dograditvijo stanovanjske stavbe smo vsaj delno omilišti stanovanjski problem.

Tloris pritličja 1:500

Del kuhinje

Moderno kotli za kuhanje s paro

EKONOMSKA SLUŽBA

V naši ustanovi smo imeli vedno težave pri nabavah. Zaradi slabe trgovinske mreže v jeseniški občini smo bili prisiljeni iskati dobavitelje v oddaljenejših krajih, kar je nakup zmeraj podražilo in je slabo vplivalo tudi na kvaliteto in assortiment nabav. Ugodnejša tržišča pa bomo težko dobili, dokler ne bomo imeli lastnega prevoznega sredstva. V prihodnje bo treba del finančnih sredstev uporabiti za nakup vozila.

Ustanova ima ločena skladišča za osnovne prehranske artikle, za pralna sredstva, za potrošni material, za vino in konservirano sadje in zelenjavno, za ozimnico, za elektro-instalaterski material, za embalažo in za inventar — predvsem za tekstil. Skladišča bi v glavnem ustrezala, če bi ne bilo v njih cevovodov centralne kurjave, ki vzlič izolaciji oddajajo toliko topote, da se prične na primer ozimnica kvariti že nekaj dni po užimljenu. Za precej dolgo mislimo, da bi zgradili novo skladišče za ozimnico, toda vedno nam primanjkuje denarnih sredstev.

KUHINJA IN PREHRANA BOLNIKA

Za bolnike vseh oddelkov se pripravlja hrana v bolnični kuhinji po predloženih jedilnih listih. Zaradi otežkočenega nabavljanja živil so jedilniki večkrat skromnejši, kakor bi lahko bili. Da bi si prišli na jasno, kako je z bolniško prehrano, smo ugotovili, koliko živil porabimo za posameznega bolnika in kakšna je hrana. Vedno posvečamo veliko pozornost kvaliteti prehrane. S pomočjo uprav-

nega odbora se je zaostriла kontrola nad porabo živil, šefi oddelkov pa so pripomogli, da se je izboljšala dietna prehrana. Zaradi pomanjkanja kvalificiranih moči, predvsem dietnih kuharic, je prav pripravljanje hrane povzročalo dosti težav. V zadnjem času je precej bolje, ker smo dobili boljše kuhinjsko osebje. V zvezi s skrbjo za pravilno dieto in za zdravo splošno prehrano smo gledali, da so strežnice vseh pet dnevnih obrokov tudi okusno in pravilno servirale. Da dobe bolniki toplo hrano, smo nabavili termostatične posode, kuharice tudi ogrevajo krožnike, med razdeljevanjem pa postavljajo posodo s hrano na električne štedilnike v čajnih kuhinjah. Večkrat tudi to ne pomaga in se hrana vseeno ohladi, zato bomo morali nabaviti mize s termostati. Za razbremenitev kuhinjskega osebja smo prav v zadnjem času nabavili univerzalni stroj, ki opravlja razna pripravljalna dela.

Za izboljšanje hrane je prejela bolnica v razdobju od 1955 do 1957 od CARE precej živil v skupni vrednosti 2,854.155 din.

TEHNIČNI OBRATI

Kurišnica, šivalnica, mizarna, instalaterska, električna kakor tudi plesarska delavnica so tehnično zadovoljivo opremljene. Primanjkuje le ustreznih delovnih prostorov, predvsem pri obrtnikih. Zaradi čedalje večje frekvence bošnikov pa ne ustrezata več ne pralnica, ne likalnica s sušilnico. V pralnici imamo 1 pralni stroj (25 kg) in 3 male centrifuge. V likalnici pa 1 likalni aparat. Potrebujemo še en pralni stroj (za 50 kg), 2 centrifugi in še 1 likalni

aparat, da bo perilo dobro oprano in zlikano. Zaradi sedanjih tehničnih pomanjkljivosti mora pralnica delati v dveh izmenah, kljub temu komaj zmagaže delo.

EKONOMIJA

Z odpadki hrane redimo vedno nekaj prašičev. Imamo tudi zelenjadni vrt in cvetličnjak, ki oskrbuje s cvetlicami park in krasi z zelenjem in cvetjem bolniške prostore. Tako poživilja zgradbo samo kakor tudi park, ki je v poletnih mesecih podaljšek bolniških prostorov.

ZAKLJUČEK

Iz priložene tabele je razvidno, da so bile tako ravnateljske seje kakor seje strokovnega kolegija in upravnega odbora dokaj pogostne, zato so prisotni lahko reševali vse važne probleme.

Preglednica sej

Seje	1948	1949	1950	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	Skupaj
Ravnatelj.	—	11	13	19	15	6	—	—	—	—	64
Strök. koleg.	—	—	—	—	—	8	11	13	14	17	65
Upr. odbora	—	—	—	—	—	4	6	5	8	7	30

Na podlagi dosedanjih izkušenj je upravni odbor skupno s svojimi komisijami vedno bolj pomagal pri reševanju ekonomsko-finančnih in ostalih nalog. Iz statističnih poročil lahko ugotovimo, da se je vzporedno s številom zdravstvenih storitev dvigalo tudi število zaposlenih uslužencev. Kakor v zdravstveni službi je tudi pri tehničnih enotah primanjkovalo predvsem strokovnega osebja, ker ga pač na splošno primanjuje.

Osebje	1948	1949	1950	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957
Stev. zaposl. osebja	65	77	105	109	114	129	121	139	151	167
Stev. usl. na 1 post.	—	—	—	—	—	0,54	0,62	0,58	0,66	0,62
% zasedbe	—	—	—	—	91%	96%	100%	105%	88%	90%

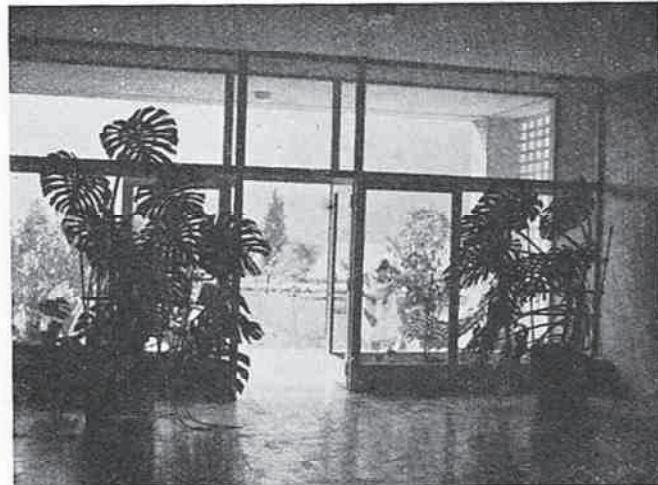
Vseh 10 let je ustanova večino razpoložljivih sredstev vlagala predvsem v izgradnjo bolnice, v prihodnje pa bo morala ta sredstva uporabljati predvsem za nabavo sodobnejše medicinske opreme, ki bo olajšala in zboljšala zdravljenje, hkrati pa razbremenila strokovni kader. Vse to upoštevajo perspektivni načrti do leta 1961 kakor tudi načrti potreb po strokovnem kadru.

Zadnja leta je bila kapaciteta bolnice popolnoma izkoriscena. Če bi se število bolnikov povečalo, bi to kvarno vplivalo na zdravljenje in počutje bolnikov. Procent zasedbe (90 do 100) kaže, da je sedanja zmogljivost bolnice (240 postelj) premajhna.

Z gradnjo, s povečanjem kapacitete obstoječih oddelkov in z otvoritvijo novih oddelkov, bi se zdravstvena služba še izboljšala in zadovoljila vse, ki bodo iskali zdravja v naši ustanovi.

Se to naj povem, da so nas občinski, okrajni in republiški oblastveni in upravni organi vedno podpirali pri reševanju finančnih kakor tudi drugih problemov, ki so nastajali v zvezi z urejanjem in izpopolnjevanjem bolnice.

S pomočjo oblastvenih organov kakor tudi z lastnim prizadevanjem in sredstvi bo lahko ustanova v prihodnjem desetletju nudila bolnemu človeku vse, kar od nje pričakuje.

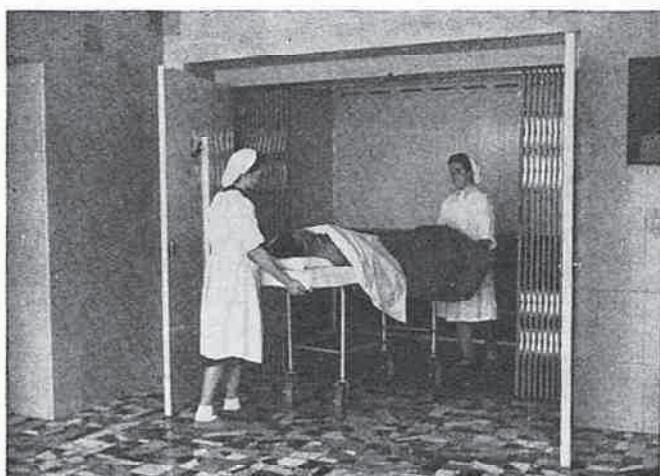

Izhod na vrt

V hali, polni zelenja, se bolniki dobro počutijo

Dvigalo za bolnike

Povprečno število zaposlenega osebja v bolnici Jesenice od 1948 do 1957

Besedilo	1948	1949	1950	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957
Zdravnik specialist	2	3	3	2	3	3	3	4	4	3
Zdravnik specializant	—	—	—	—	1	4	3	2	4	5
Zdravnik spec. - anestezist	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Medicinska sestra	2	1	2	2	1	2	2	3	3	2
Instrumentarka	2	3	2	3	3	4	3	3	3	3
Babica	1	4	4	4	4	6	5	7	7	8
Bolničar - operacijski	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Bolničarke	13	14	25	29	24	23	18	24	23	29
Otroške negovalke	—	1	5	6	7	6	7	7	7	9
Oddelčna administratorka	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2
Bolniške strežnice	11	10	19	19	20	26	21	28	32	38
Magistra	1	1	1	1	1	1	—	1	1	1
Farmac. pomočnik	—	—	1	1	1	1	2	2	2	2
Laborantka	—	1	2	—	2	2	3	2	2	1
Rentgenski tehnik	—	1	2	1	2	2	2	2	2	1
Fizioterapeutka	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Fizioterapevtski pomočnik	—	—	—	—	—	—	1	1	1	1
Pomočnik ravnatelja	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Glavni računovodja	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Finančni knjigovodja	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Blagovni knjigovodja	—	—	—	1	1	1	1	1	1	1
Inventarist	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Administrator računovodstva	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1
Ekonom	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Gospodinja	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Skladiščnik	1	1	1	—	—	—	1	1	1	1
Admin. sprejemne pisarne	2	1	2	3	2	2	2	3	4	4
Administrator - statističar	—	—	—	—	—	—	1	1	1	1
Mizar	—	1	1	1	1	1	2	1	1	1
Električar	—	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Ključavničar	—	—	—	1	1	1	1	1	1	1
Vrtnar	—	—	—	—	1	1	1	1	1	1
Pleskar	—	—	—	—	—	—	1	1	1	2
Kurjač	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kuharice	2	1	3	1	6	5	7	9	9	8
Kuharske pomočnice	5	7	5	7	5	8	2	2	7	5
Cistilke	4	2	1	3	3	1	3	2	3	3
Sivilje	1	2	2	2	2	2	3	3	3	4
Likarice	2	3	2	2	2	2	3	3	3	3
Perice	3	4	4	4	4	4	3	3	3	4
Vratarji	2	2	2	2	2	2	3	3	3	3
Hišni delavci	1	3	5	3	3	4	3	3	3	6
Servirke	—	—	—	—	—	3	2	2	2	2
Skupaj	65	77	105	109	114	129	121	139	151	167

Statistično poročilo Splošne bolnice na Jesenicah od 1948 do 1957

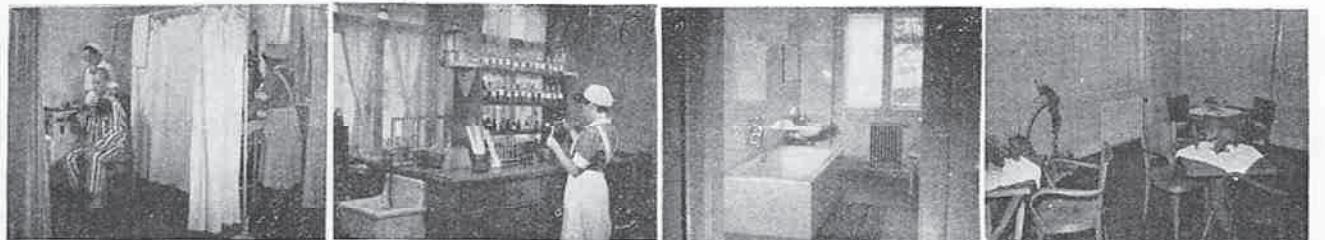
Besedilo	1948	1949	1950	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957
Stevilo sprejetih bolnikov	2.087	3.831	4.553	5.380	5.165	6.058	6.664	7.186	6.856	7.367
Stevilo oskrbnih dni	26.366	44.550	55.857	61.304	69.387	73.345	76.302	80.354	77.422	79.345
Stevilo enodnevnikov	834	3.701	5.064	6.630	6.724	5.579	4.960	*3.064	—	—
Povprečna ležalna doba	12,63	11,62	12,26	11,39	13,43	12,10	11,44	11,18	11,29	10,77
Stevilo operacij	1.022	2.305	2.839	2.964	2.858	3.593	3.662	3.092	2.523	2.873
Stevilo porodov	209	375	673	774	875	951	996	1.005	760	850
Stevilo rentg. pregledov	2.559	5.414	7.711	8.378	7.930	8.540	8.587	9.926	9.934	9.009
Stevilo rentg. slikanj	526	1.984	2.558	2.243	2.875	3.371	3.515	2.960	3.554	4.812
Stevilo labor. pregledov	13.251	27.112	34.501	42.518	43.002	53.377	62.021	68.364	46.202	43.631
Stevilo umrlih	2,10	1,67	1,91	2,23	1,70	1,76	1,84	1,71	1,63	1,87
Stevilo obstoječih postelj	—	—	—	—	208	208	208	208	240	240
Stevilo standardnih postelj	—	—	—	—	139	139	139	139	160	160

* do julija 1955

Summary

The economic and administrative responsibilities of the administration have been particularly with the introduction of the management of enterprises by elected representatives and with the new system of autonomous financing. The administration had not only to care that the building of the hospital was finally led to its conclusion and that the hospital was provided with all the necessary equipment, from the medical apparatus down to the patient-clothing, it had also to do everything that the patients had a healthy food. The administration led the building of the apartment house for the personnel of the institution. The food in the hospital could still be improved if the hospital had at its disposal its own automobile truck. It is still necessary

to build a separate structure for winter stores. The laundry and the room for ironing of linen are also unsuitable for the present needs; necessary are also a new washing machine for 50 kg of linen, two centrifuges, and one ironing machine. Till now the administration has invested most of the money into the building of the hospital, in future, however, it will be necessary to spend more money for the purchase of more modern medical equipment and for the improvement of subsidiary plants of the hospital. The legislative and executive organs gave a continuous and many-sided financial aid to the hospital and helped also to solve many other economic problems of the hospital.

Finančno-gospodarsko poslovanje

Računovodkinja: Mimi Premerl

Od otvoritve, to je od 11. aprila 1948, pa do danes je bilo v finančnem poslovanju te ustanove dvoje razdobjij, in sicer:

1. razdobje, ko je poslovala kot proračunska ustanova,

2. razdobje, ko posluje kot ustanova s samostojnim finansiranjem.

V začetku je spadala bolnica pod Ministrstvo za ljudsko zdravstvo LRS, po decentralizaciji državne uprave pa spada pod Okrajni ljudski odbor Kranj. O finančnem poslovanju že ves čas odloča ravatelj prim. dr. Jože Hafner, vodi pa ga prav tako neprekiniteno računovodkinja Mimi Premerl.

Bolnica je bila proglašena za zavod s samostojnim finansiranjem s sklepom Okrajnega ljudskega odbora Radovljica št. 2217/1-1953 z dne 25. maja 1953, v register finančno samostojnih zavodov pa je bila vpisana pri občinskem ljudskem odboru na Jesenicah z odločbo št. I/1-576/3/1955 z dne 1. septembra 1955.

Kakor se je razvijala ustanova, se je razvijalo, spreminjalo in izpopolnjevalo tudi njen finančno poslovanje. Od 1. junija 1953 se je ravnalo po predpisih Sveta za zdravstvo in socialno politiko LRS, po prehodu v pristojnost OLO Kranj je morala ustanova prilagoditi knjigovodsko evidenco kontnemu načrtu za gospodarske organizacije, sedaj pa posluje po določbah o finančnem poslovanju zdravstvenih ustanov, ki so veljavne od 1. 1. 1957.

Izvenknjižna bilanca po stanju z dne 31. marca 1948 je pokazala takole imovinsko stanje nove bolnice:

aktivna:	
investicijska imovina — inventar	1,473.081.83 din
zaloge v vrednosti	966.018.39 din
skupaj	2,439.100.22 din

pasiva:

finančni računi za dobiček v višini	2,411.406.68 din 27.693.54 din
skupaj	2,439.100.22 din

Vrednost zgradbe bolnice in stanovanjske hiše takrat še ni bila ugotovljena, ker so se dela po otvoritvi še nadaljevala. Stroški za gradnje so se vodili ločeno od poslovanja bolnice.

Od leta 1945 do aprila 1948

so znašali	26,738.353.09 din
pred vojno in med vojno pa	9,253.433.80 din
skupaj	35,991.786.89 din

Po končani gradnji je bila ocenjena vrednost bolnice 73,000.000 din stanovanjske stavbe pa na 10,000.000 din

Investicijska dejavnost ustanove je bila v desetih letih dokaj pестra.

Leta 1948 oziroma 1950, ko je bila knjižena tudi vrednost zgradb, je znašala osnovna vrednost investicijske imovine 84,617.780.48 din

31. decembra 1957 pa se je vrednost zvišala na	457,370.275.20 din
to je za	372,752.494.72 din

Vrednost osnovnih sredstev se je povečala po ocenitvi v februarju 1955 na podlagi uredbe o popisu in ocenitvi osnovnih sredstev v zdravstvenih zavodih.

Od navedene osnovne vrednosti je bilo do 1. 1950: odpisano ali amortizirano 8,232.998.38 din

do konca 1957 pa se je vrednost odpisov zvišala na	121,016.392.20 din
to je za	112,783.393.82 din

31. decembra 1957 je torej razpolagala bolnica z fonda osnovnih sredstev. 336,353.883.— din

SPREMEMBE INVESTICIJSKE IMOVINE PO LETIH

Navedene so le tiste spremembe, ki so v glavnem povečale vrednost zgradb in inventarja.

Od leta 1948 pa do leta 1953, to je do samostojnega finansiranja, je ustanova nabavljala zelo malo, ker je bila navezana izključno na proračunska sredstva.

Leto 1952

Bolnica je dobila iz izredne pomoči ZDA za izpolnitve inventarja 737.755 din, iz posebnega sklada občine Jesenice pa 1,551.664 din. Z drugim zneskom smo nabavili termostatično posodo, blago za bolniške halje, električni števec za merjenje delovnega toka in operacijsko mizo.

Leto 1953

Z uvedbo samostojnega finansiranja v letu 1953, ki je s svojimi predpisi uredilo tudi plačevanje amortizacije v višini 5% na dosežene stroške poslovanja, se je stanje nekoliko izboljšalo. Med letom je uprava nabavila nekaj inventarja, delno uredila park in oskrbela delno pleskanje oken v vrednosti 2,724.499 din. Poleg nabavk iz lastnih sredstev je občina Jesenice odobrila bolnici kredit v znesku 2,020.613 din za nadaljnje pleskanje oken, nabavo dveh Draegerjevih aparatov za kisik, aparat za pneumotorax in aparata za rezanje kože.

Leto 1954

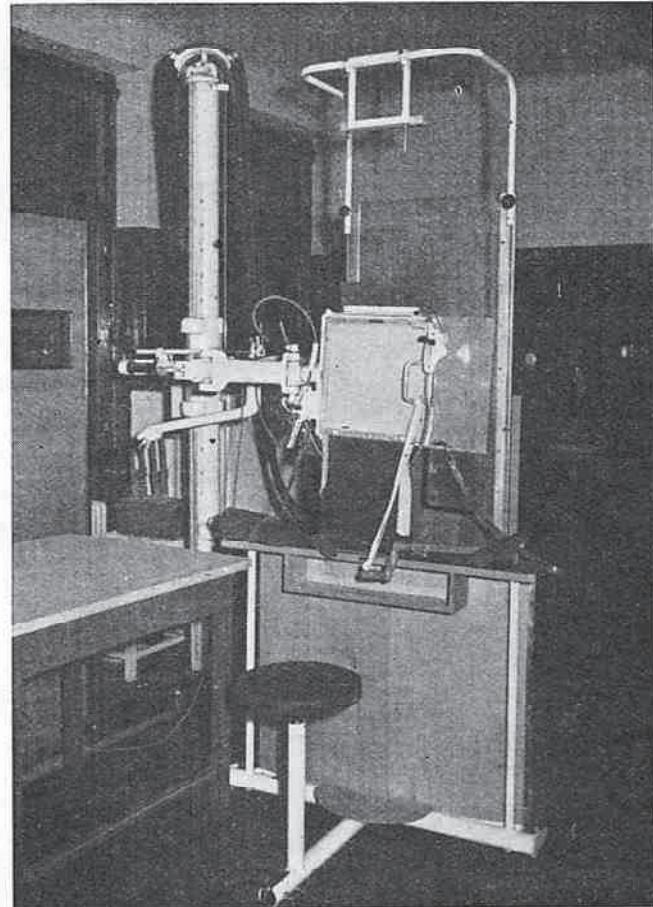
V tem letu je uprava bolnice začela graditi novo stanovanjsko poslopje, mimo tega je izpopolnila park in cvetličnjak in nabavila novo hladilno napravo. Za ta dela in nabave je OLO Radovljica odobril investicijski kredit v znesku 16,500.000 din, od katerega je bolnica izkoristila le 14,301.584 din, ker je bil ostanek proti koncu leta storniran. Iz lastnih sredstev pa je nabavila večjo količino blaga, razne opreme in inventarja v vrednosti 9,294.586 din. V tem letu je dala popraviti tudi kotle za centralno kurjavo.

Leto 1955

Gradnja novega stanovanjskega bloka se je nadaljevala, zaradi pomanjkanja kreditov pa se je oktobra prekinila. OLO Radovljica je v ta namen odobril 2,000.000 din kredita. Iz lastnih sredstev pa je bolnica kupila nove kotle za centralno kurjavo v vrednosti 2,978.010 din in za 7,279.220 din razne opreme (odeje in drugo). Zaradi nove ocenitve osnovnih sredstev v tem letu se je njih vrednost povečala od 90 na 450 milijonov dinarjev.

Leto 1956

Za nadaljnjo gradnjo stanovanjskega bloka je bolnica najela od stanovanjskega sklada dolgoročni kredit v višini 18,000.000 din, od katerega je do konca

Rentgen

leta porabila 4,663.231 din. V tem letu so dokončno uredili cvetličnjak in park, katranizirali dovodno cesto in uredili hladilnico. Nabavili so tudi uniforme za osebje ter različen inventar in instrumentarij, predvsem aparat za intratrahealno narkozo v vrednosti 2,132.000 din. Kotle za centralno kurjavo v vrednosti 3,000.000 din so odpisali in nato prodali. Uprava je poskrbela tudi za večja popravila na ginekološko-porodniškem oddelku, mimo tega je dala preslikati vso notranjost bolnice.

Leto 1957

Tega leta je bila nova stanovanjska stavba dokončana. Njena vrednost znaša 42,239.208 din. Zgrajena je bila iz naslednjih sredstev: OLO Radovljica 13,417.093 din, iz posojila pri stanovanjskem skladu 18,206.588 din, ostanek 10,615.527 din pa je bolnica krila iz lastnih investicijskih sredstev. Uredili so tudi okolico bolnice, jo ogradili, začeli graditi novo vratarnico, postopoma so prepleskali tudi notranjost poslopja. Med večjimi nabavami je omeniti nakup holniških plaščev, odej in prevlek v vrednosti 5,316.007 din in s škripcji opremljeno napravo za sušenje perila v vrednosti 889.200 din.

SKLADI

Pred uvedbo samostojnega finansiranja ustanova ni imela skladov.

V letu 1953 sta bila *formirana amortizacijski in izravnalni sklad*. V oba je ustanova odvajala po 5%

stroškov osnovne dejavnosti, pozneje 12%. Izravnalni sklad je bil v začetku leta 1954 likvidiran, saldo 1,083.770 din pa prenesen na redni bančni račun ustanove. Po ocenitvi osnovnih sredstev je bila uvedena s 1. januarjem 1956 ekonomska amortizacija. Odvaja se v rednih mesečnih obrokih v amortizacijski in investicijski sklad in znaša letno približno 21,000.000 din. Sredstva amortizacijskega sklada znašajo po stanju 31. decembra 1957 1,492.624. V investicijski sklad se steka poleg amortizacije tudi del poslovnega viška. Dne 31. decembra je bil saldo tega sklada din 10,199.614. Od leta 1953 dalje se del poslovnega viška odvaja v sklad za nagrajevanje. Iz tega sklada prejemajo uslužbenci ob koncu leta nagrade po predhodnem dovoljenju pristojnega finančnega organa. Tako so prejeli uslužbenci v letu 1953 100%, v letu 1954 60% sklada osnovnih plač, v letih 1955, 1956 in leta 1957 pa 50% od celokupnih mesečnih prejemkov.

OSNOVNA DEJAVNOST

Pred samostojnim finansiranjem je bolnica formirala dohodke poslovanja takole: do konca leta 1948 je zaračunavala oskrbnino za vse bolnike, tudi za socialno zavarovanje, tako da se je vzdrževala z lastnimi dohodki po odobrenem proračunu Zavoda za socialno zavarovanje. Od januarja 1949 pa do konca decembra 1952 je prejema sredstva za vzdrževanje iz državnih proračunov na posebne akreditive v banki. V tem času je oskrbnino zaračunala samo privatnikom, zavarovani bolniki so se zdravili brezplačno. Vse dohodke je bolnica odvajala državnemu proračunu.

Po uvedbi samostojnega finansiranja bi morala bolnica zaračunavati oskrbnino vsem bolnikom, tudi zavarovanim. To pa ni bilo izvedljivo, ker razen zalog materiala ni imela nobenih lastnih sredstev. Ker se je podobno godilo tudi drugim bolnicam, je bil pri Svetu za zdravstvo in socialno politiko LRS osnovan republiški sklad za začasno finansiranje zdravstvenih ustanov. Iz tega sklada je prejela jese-

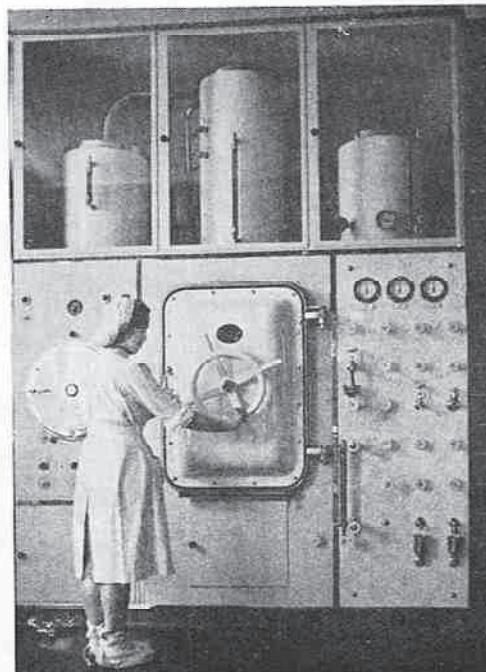
niska bolnica 20,081.600 din in znesek obračunala posebej po 700 din za oskrbni dan. S tem so bile obračunane samo oskrbnine okrajnih zavodov za socialno zavarovanje v Sloveniji. Oskrbnine, ki bi jih morali plačati zavodi za socialno zavarovanje drugih republik, kakor tudi oskrbnine zveznega državnega sklada za proračun iz državnega sekretariata za narodno obrambo, niso bile obračunane in jih je bilo treba pozneje odpisati. S 1. junijem 1953 je bolnica kakor vsi drugi zdravstveni zavodi v Sloveniji začela sama obračunavati zdravstvene storitve (oskrbnine) neposredno s plačniki.

Stroški oskrbnega dne se delijo na osebne izdatke, na stroške za zdravljenje in nego, na prehrano, na upravno režijo in amortizacijo. Do leta 1953 so se knjižili skupno za vso bolnico, od leta 1954 dalje pa po oddelkih. Pregled stroškov v skupnih zneskih in na en oskrbni dan je razviden iz tabele str. 32. Pregled gibanja cen za oskrbnine je razviden iz tabel str. 35. Dohodki te osnovne dejavnosti so prikazani na tabeli str. 31. Iz tabel je razvidno, da so se stroški oskrbnega dne od otvoritve do 1957 zvišali skoraj za desetkrat. Na zvišanje vplivajo spremembe v osebnih prejemkih osebja, uvedba ekonomske amortizacije in višje nabavne cene materiala.

POSTRANSKA DEJAVNOST

Mimo glavne dejavnosti opravlja ustanova tudi razne stranske dejavnosti, goji prašiče (odpadki) in vzdržuje malo vrtnarijo in cvetličarstvo za potrebe parka. Ta promet evidentira na posebnem računu. Konec leta 1957 je račun izkazal din 258.566 viška. Dalje vodi bolnica še transfuzijsko postajo, šivalnico in mizarsko delavnico. Izdelke obračunavamo po lastni ceni (plače, material in režija) in tako ne izkazujemo dobička. Od poslovanja glavne dejavnosti je ločena tudi uslužbenna menza. Ob koncu leta 1957 je stala celodnevna prehrana 125 din. Pravice oziroma dolžnosti do prehranjevanja so urejene s pravilnikom o plačah.

Operacijska dvorana in sterilizator

OBRATNA SREDSTVA

Obratna sredstva, to je zaloga materiala, drobnega inventarja in denarnih sredstev, so bila ob prehodu na samostojno finansiranje last proračuna. Ker je bilo na Sekretariatu za proračun in Svetu za zdravstvo LRS sklenjeno, da preidejo vsi zdravstveni zavodi na samostojno finansiranje pod približno enakimi pogoji, smo dobili nova navodila za obračun in odvod teh sredstev. Tako smo na osnovi teh navodil nakazali Svetu za zdravstvo LRS 1,083.770 din, ostanek 1,399.661 din pa prenesli v lastni investicijski sklad. Po tem prenosu ustanova nima lastnih obratnih sredstev.

Ker bolnica prejema dohodke za nazaj, v poslovanju pa je treba nekatere obveznosti poravnati v naprej, dalje mora imeti zavod na zalogi potreben zdravstveni in ostali potrošni material in živila, je ustanova vezana na poslovanje s kreditom. Sedaj znaša ta kredit pri Komunalni banki Jesenice 11,500.000 din.

ZAKLJUČNI PODATKI

Poleg že omenjene vrednosti osnovnih sredstev in imovine na skladih, je imela bolnica ob koncu leta 1957 še naslednje:

aktivna:

imovina na tekočem računu KB	2,896.410.— din
zaloge materiala	9,598.536.— din
aktivne časovne razmejitve	21.116.— din
dolžniki za oskrbnine	5,287.148.— din
lastno finansiranje investicij	816.013.— din
izplačane akontacije	1,811.919.— din
ostale terjatve	332.351.— din

skupaj 20,763.493.— din

pasiva:

dopolnilni kredit pri banki	11,500.000.— din
obveznosti do plač s prispevki	700.930.— din
dobavitelji	3,732.532.— din
obveznosti do skladov	337.370.— din
obveznosti do davščine	14.112.— din
ostale obveznosti	230.959.50 din
višek	4,207.589.50 din

skupaj 20,763.493.— din

Pregled dohodkov in stroškov od 1948 do 1957

Oddelok	1948		1949		1950		1951		1952	
	dohodki	izdatki	dohodki	izdatki	dohodki	izdatki	dohodki	izdatki	dohodki	izdatki
KIRURGICNI +, -	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Skupaj	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
INTERNI +, -	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Skupaj	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
GINEK.-POROD. +, -	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Skupaj	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
POVPRECNO +, -	3,964.633.— — 76.743.10	4,041.376.10 — 2,280.055.24	5,791.500.— — 10,984.110.65	8,051.555.24 — 18,924.710.65	7,940.600.— — 18,924.710.65	18,924.710.65 — 16,697.440.—	11,749.440.— — 4,948.000.—	16,697.440.— — 12,055.240.02	56,288.250.— — 48,343.490.C2	48,343.490.C2
Skupaj	4,041.376.10	4,041.376.10	8,051.555.24	8,051.555.24	18,924.710.65	18,924.710.65	16,697.440.—	16,697.440.—	48,343.490.02	48,343.490.02

Oddelok	1953		1954		1955		1956		1957	
	dohodki	izdatki	dohodki	izdatki	dohodki	izdatki	dohodki	izdatki	dohodki	izdatki
KIRURGICNI +, -	—	—	19,878.486.— — 194.973.77	20,073.459.77 —	21,249.926.— —	20,516.862.08 + 733.063.92	27,137.240.— + 718.620.—	26,418.620.— + 718.620.—	30,604.900.— —	29,529.933.— + 1,274.967.—
Skupaj	—	—	20,073.459.77	20,073.459.77	21,249.926.—	21,249.926.—	27,137.240.—	27,137.240.—	30,804.900.—	30,804.900.—
INTERNI +, -	—	—	36,187.336.— —	34,014.847.17 + 2,172.488.83	38,420.586.— —	37,901.753.62 + 513.832.38	46,527.420.— —	46,288.853.88 + 233.566.12	55,631.700.— —	48,564.271.36 + 7,087.428.64
Skupaj	—	—	36,187.336.—	36,187.336.—	38,420.586.—	38,420.586.—	46,527.420.—	46,527.420.—	55,631.700.—	55,631.700.—
GIN. - POR. +, -	—	—	17,479.503.— — 576.708.80	18,056.211.80 —	19,978.620.— —	19,481.882.34 + 496.737.66	20,611.860.— — 1,489.905.13	22,101.763.13 —	25,494.140.— — 2,925.772.—	28,417.912.— —
Skupaj	—	—	18,056.211.80	18,056.211.80	19,978.620.—	19,978.620.—	22,101.763.15	22,101.763.15	28,417.912.—	28,417.912.—
POVPRECNO +, -	56,748.012.40 + 2,202.787.43	54,545.224.97 — 1,400.806.26	73,545.325.— — 1,400.806.26	72,144.518.74 — 1,743.633.96	79,649.152.— — 532.717.01	77,900.498.04 — 1,743.633.96	94,276.520.— — 532.717.01	94,809.237.01 —	111,930.740.— + 5,418.623.č4	106,512.116.36 + 5,418.623.č4
Skupaj	56,748.012.40	56,748.012.40	73,545.325.—	73,545.325.—	79,649.152.—	79,649.152.—	94,809.237.01	94,809.237.01	111,930.740.—	111,930.740.—

Pregled dohodkov in stroškov za l oskrbni dan od 1948 do 1957

O d d e l e k	1948		1949		1950		1951		1952	
	dohodki	izdatki	dohodki	izdatki	dohodki	izdatki	dohodki	izdatki	dohodki	izdatki
KIRURGICNI +, -	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Skupaj	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
INTERNI +, -	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Skupaj	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
GINEK.-POROD. +, -	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Skupaj	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
POVPRECNO +, -	139.— — 3.—	142.— — 51.—	130.— — 51.—	181.— — 182.—	131.— — 80.—	192.— — 80.—	272.— — 168.—	505.— — 168.—	673.— —	673.— —
Skupaj	142.—	142.—	181.—	181.—	313.—	272.—	272.—	673.—	673.—	673.—

O d d e l e k	1953		1954		1955		1956		1957	
	dohodki	izdatki	dohodki	izdatki	dohodki	izdatki	dohodki	izdatki	dohodki	izdatki
KIRURGICNI +, -	—	—	987.— — 10.—	997.— —	1.053.— — 36.—	1.017.— —	1.352.— —	1.315.— + 37.—	1.611.— —	1.544.— + 67.—
Skupaj	—	—	997.—	997.—	1.053.—	1.053.—	1.352.—	1.352.—	1.611.—	1.611.—
INTERNI +, -	—	—	828.— —	778.— + 50.—	865.— —	852.— + 15.—	1.116.— —	1.110.— + 6.—	1.280.— —	1.119.— + 161.—
Skupaj	—	—	828.—	828.—	865.—	865.—	1.116.—	1.116.—	1.280.—	1.280.—
GIN.-POR. +, -	—	—	999.— — 35.—	1.032.— —	1.032.— —	1.036.— + 26.—	1.316.— — 95.—	1.411.— —	1.518.— + 174.—	1.692.—
Skupaj	—	—	1.032.—	1.032.—	1.062.—	1.062.—	1.411.—	1.411.—	1.692.—	1.692.—
POVPRECNO +, -	757.— — 29.—	728.— —	904.— + 17.—	887.— —	955.— + 21.—	934.— — 7.—	1.218.— —	1.225.— —	1.410.— —	1.343.— + 67.—
Skupaj	757.—	757.—	904.—	904.—	955.—	955.—	1.225.—	1.225.—	1.410.—	1.410.—

Pregled stroškov po elementih cene od 1948 do 1957

Oddelek	1948		1949		1950		1951		1952	
	Skupaj	Na oskrb. dan	Skupaj	Na oskrb. dan	Skupaj	Na oskrb. dan	Skupaj	Na oskrb. dan	Skupaj	Na oskrb. dan
KIRURGICNI										
Osebni izdatki	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Stroški za zdravlj. in nego	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Stroški za prehrano	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Režijski stroški	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Amortizacija	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Skupaj	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
INTERNI										
Osebni izdatki	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Stroški za zdravlj. in nego	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Stroški za prehrano	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Režijski stroški	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Amortizacija	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Skupaj	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
GINEK.-POROD.										
Osebni izdatki	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Stroški za zdravlj. in nego	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Stroški za prehrano	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Režijski stroški	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Amortizacija	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Skupaj	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
POVPRECNO										
Osebni izdatki	623.512.—	13.—	3.269.020.50	73.—	3.815.847.—	63.—	4.908.326.—	80.—	9.068.583.—	126.—
Stroški za zdravlj. in nego	1.716.889.40	67.—	1.515.853.96	34.—	2.661.901.74	44.—	4.721.453.—	77.—	14.106.000.06	196.—
Stroški za prehrano	1.359.500.39	42.—	2.003.791.65	45.—	3.855.625.39	64.—	5.048.299.—	82.—	12.250.956.25	171.—
Režijski stroški	361.474.31	20.—	1.262.889.15	29.—	328.228.64	5.—	2.019.377.—	33.—	7.079.485.46	99.—
Amortizacija	—	—	—	—	8.263.107.88	157.—	—	—	5.838.482.25	81.—
Skupaj	4.041.376.10	142.—	8.051.555.24	181.—	18.924.710.65	313.—	16.697.440.—	272.—	48.343.490.02	673.—

Pregled stroškov po elementih cene od 1948 do 1957

O d d e l e k	1953		1954		1955		1956		1957	
	Skupaj	Na oskrb. dan	Skupaj	Na oskrb. dan						
KIRURGICNI										
Osebni izdatki	—	—	7.060.795.59	350.—	7.167.223.—	355.—	8.701.705.—	433.—	7.795.983.—	408.—
Stroški za zdravlj. in nego	—	—	4.447.307.13	221.—	4.684.791.70	252.—	4.864.447.—	242.—	5.614.842.—	294.—
Stroški za prehrano	—	—	4.083.937.—	203.—	4.367.415.—	216.—	4.481.155.—	223.—	5.647.915.—	295.—
Režijski stroški	—	—	2.350.693.05	116.—	2.099.133.38	105.—	2.613.976.—	130.—	4.075.392.—	213.—
Amortizacija	—	—	2.150.727.—	107.—	2.198.299.—	109.—	5.757.557.—	287.—	6.597.805.—	334.—
Skupaj	—	—	20.073.459.77	997.—	20.516.862.08	1.017.—	26.418.620.—	1.315.—	29.529.935.—	1.544.—
INTERNI										
Osebni izdatki	—	—	10.883.673.55	249.—	12.821.661.—	289.—	14.383.064.—	345.—	9.452.404.—	217.—
Stroški za zdravlj. in nego	—	—	5.909.066.62	135.—	7.075.626.76	159.—	7.324.077.—	176.—	8.587.074.—	193.—
Stroški za prehrano	—	—	3.866.350.—	203.—	9.527.484.—	214.—	9.222.429.—	221.—	11.969.754.—	276.—
Režijski stroški	—	—	4.711.497.—	108.—	4.416.079.86	99.—	4.476.666.—	107.—	7.845.012.36	181.—
Amortizacija	—	—	5.644.260.—	83.—	4.060.902.—	91.—	10.882.617.—	261.—	10.930.027.—	252.—
Skupaj	—	—	34.014.847.17	778.—	37.901.753.62	852.—	46.288.853.88	1.110.—	48.564.271.36	1.119.—
CINEK-POROD.										
Osebni izdatki	—	—	7.227.382.86	413.—	7.517.659.—	399.—	7.546.208.—	482.—	7.953.072.—	474.—
Stroški za zdravlj. in nego	—	—	3.289.488.40	188.—	3.681.565.97	196.—	3.661.050.—	234.—	5.268.481.—	314.—
Stroški za prehrano	—	—	3.553.878.—	203.—	4.114.063.—	219.—	3.575.789.—	228.—	4.973.637.—	296.—
Režijski stroški	—	—	2.050.680.54	117.—	2.081.314.37	111.—	2.245.880.13	143.—	4.328.687.—	258.—
Amortizacija	—	—	1.934.762.—	111.—	2.087.280.—	111.—	5.072.836.—	324.—	5.894.035.—	350.—
Skupaj	—	—	18.056.211.80	1032.—	19.481.882.34	1.036.—	22.101.763.13	1.411.—	28.417.912.—	1.692.—
POVPRECNO										
Osebni izdatki	12.253.291.80	164.—	25.171.852.—	309.—	27.506.543.—	330.—	30.630.977.—	396.—	39.519.374.—	498.—
Stroški za zdravlj. in nego	14.388.485.46	192.—	13.645.862.15	168.—	15.441.984.43	186.—	15.849.574.88	205.—	15.446.511.—	195.—
Stroški za prehrano	14.975.491.97	200.—	16.504.165.—	203.—	18.008.962.—	216.—	17.279.373.—	223.—	18.483.350.—	233.—
Režijski stroški	7.969.298.94	106.—	9.092.870.59	112.—	8.596.527.61	105.—	9.356.522.13	121.—	10.286.783.36	130.—
Amortizacija	4.958.656.80	66.—	7.729.769.—	95.—	8.346.481.—	99.—	21.712.790.—	280.—	22.776.118.—	287.—
Skupaj	54.545.224.97	728.—	72.144.518.74	887.—	77.900.498.04	934.—	94.809.237.01	1.225.—	106.512.116.56	1.343.—

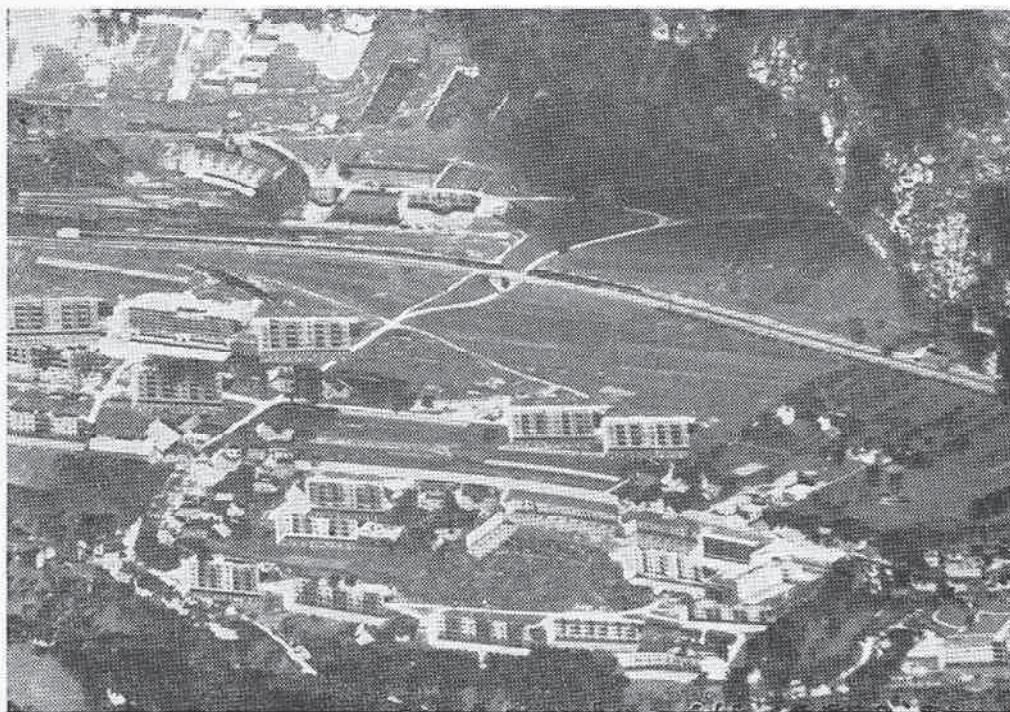
Pregled gibanja odobrenih cen za oskrbnine od 1948 do 1957

O d d e l e k	1948		1949		1950		1951		1952	
	od — do	din	od — do	din	od — do	din	od — do	din	od — do	din
KIRURGICNI	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
INTERNI	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
GINEK.-POROD.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
POVPRECNO	11. 4.1948 do 31.12.1948	—	1. 1.1949 do 31.12.1949	—	1. 1.1950 do 31.12.1950	—	1. 11.1951 do 31.12.1951	—	1. 1.1952 do 31.12.1952	—
	142.—		130.—		130.—		500.—		500.—	

O d d e l e k	1953		1954		1955		1956		1957	
	od — do	din	od — do	din	od — do	din	od — do	din	od — do	din
KIRURGICNI	1. 6.1953 do 31.12.1953	850.—	1. 1.1954 do 28. 2.1954	794.—	1. 1.1955 do 30. 6.1955	998.—	1. 1.1956 do 31. 5.1956	1.110.—	1. 1.1957 do 31. 1.1957	1.520.—
INTERNI	1. 6.1953 do 31.12.1953	700.—	1. 3.1954 do 31.12.1954	854.—	1. 7.1955 do 31.12.1955	900.—	1. 6.1956 do 31.12.1956	1.520.—	1. 2.1957 do 31.12.1957	1.620.—
GINEK.-POROD.	1. 1.1953 do 31. 5.1953	850.—	1. 1.1954 do 28. 2.1954	913.—	1. 1.1955 do 30. 6.1955	854.—	1. 1.1956 do 31. 5.1956	900.—	1. 1.1957 do 31. 1.1957	1.290.—
POVPRECNO	1. 6.1953 do 31.12.1953	750.—	1. 3.1954 do 31.12.1954	1.014.—	1. 7.1955 do 31.12.1955	1.110.—	1. 6.1956 do 31.12.1956	1.290.—	1. 2.1957 do 31.12.1957	1.230.—

*)) = obračunano za dva meseca nazaj
*)) = obračunano za devet mesecov nazaj

Do uvedbe samostojnega finansijskega podjetja se niso odobravale cene po oddelkih

Novi stanovanjski bloki
na Jesenicah

Poročilo upravnega odbora

Predsednik: Ivo Podlipc

Vzopredno z razvojem družbenega upravljanja v gospodarstvu se je razvijal tudi sistem družbenega upravljanja v zdravstvenih ustanovah. V letu 1953 so bile postavljene osnove upravnim odborom, in tedaj se je pričelo družbeno upravljanje v jeseniški bolnici.

Odtlej je preteklo kratko, toda po pridobljenih izkušnjah zelo bogato razdobje, ki je v celoti upravičilo organe družbenega upravljanja. V njih se je aktiviralo mnogo ljudi, in vsi so si po svojih močeh nenehno prizadevali, da bi ustanovo, ki so jo upravljali, izpopolnili in razvili. Okrepila pa se je tudi kontrola javnosti nad delom in samoupravnim življenjem ustanov.

Po obstoječih podatkih je vsak deseti prebivalec Slovenije potreben zdravljenja v bolnici. Ker je število ljudi, ki so potrebni uslug teh zdravstvenih ustanov, sorazmerno veliko, je družbeno upravljanje v teh ustanovah tembolj upravičeno. Prav tako kažejo podatki, da izkoriščajo socialni zavarovanci 75% razpoložljivih postelj v bolnicah, nezavarovan prebivalstvo pa samo 25%, kar je še en razlog več, da delovni ljudje soodločajo pri upravljanju bolnic.

Ko danes analiziramo delo našega upravnega odbora, moramo ugotoviti, da so bili v nekaterih zavodih sprva posamezniki mišljenja, da se bo z

uvajanjem „laikov“ v ta družbeni organ upravljanja dezorganiziralo delo v ustanovi in da bodo „laiki“ zavirali njeno poklicno dejavnost. Ta bojazen se je še povečala, ker so samoupravni organi začeli delati brez posebnih priprav in ker je ustanovo skrbelo, če bo s samostojnim finansiranjem možno ustvariti take dohodke, kot so jih predvideli. Poleg tega so nekateri upravljanje v podjetjih istovetili z upravljanjem v zdravstvu, ki pa se v marsičem občutno razlikujeta.

Začetek dela pa je bil tudi zato težji, ker zdravstvena služba v bolnicah še ni bila pravno urejena.

Izšlo je resda veliko zveznih in republiških predpisov, ki so se nanašali na zdravstvo, ni pa bilo nobenega predpisa o organizaciji, zlasti pa ne o delu bolnic, čeprav so te zdravstvene ustanove odigrale pomembno vlogo pri zdravljenju naših delovnih ljudi.

Nedvomno so upravní odbori s svojimi izkušnjami veliko pripomogli k razjasnjevanju pojmov, stališč itd., tako da je Ljudska skupščina LRS lahko v lanskem letu izdala zakon, po katerem je sedaj mogoče sistematično urediti zdravstveno službo.

Kakšne so bile naloge upravnega odbora, kaj je delal in obravnaval v pretekli dobi, o čem vse je sklepal?

Kot sem že uvodoma omenil, so bile njegove naloge obsežne.

Skrbeti je moral, da je bolnica opravljala svoje naloge čim bolje in da sta bila o tem obveščena kollektiv in javnost. Sprejemal je predračune dohodkov in izdatkov ter zaključne račune bolnice. Določati je moral cene zdravstvenih uslug. Sklepal je o uporabi skladov in o najetju kredita pri banki ter odločal o investicijah iz lastnih sredstev. Postavljal in razreševal je uslužbence. Sprejel je pravilnik o plačah, sklepal o notranji ureditvi in razširitvi bolnice, kontroliral ekonomsko poslovanje bolnice in odločal o pritožbah in predlogih uslužbencov itd.

Prvi upravni odbor je šele iskal pravo pot in nehnino razčiščeval pojme in menjaval stališča; probleme je reševal bolj akcijsko in kolektiva ni dovolj seznanjal s svojim delom. Sedanji upravni odbor pa se je že tako uveljavil v ustanovi, da nihče več ne dvomi o potrebi takega organa v bolnici. Vendar pa so posamezni člani upravnega odbora še zmeraj pre malo seznanjali kolektiv kakor tudi javnost s svojim delom. V prihodnje bo treba to pomajkljivost odpraviti, saj vemo, da dela upravnih organov ni mogoče dobro nadzorovati, če ga ne poznaš v celoti! Brez nadzora si tudi ni moč zamisliti dobrega družbenega upravljanja. Videti je, da se kolektiv želi nadrobneje seznaniti z družbenim upravljanjem. Verjetno bi postal kontakt med kolektivom in samoupravnimi organi tesnejši, če bi se upravni odbor večkrat sestajal in če bi bili odborniki bolj seznanjeni z nadrobnejšo problematiko. O vsem je treba razmišljati in ubrati najboljšo pot.

Proračunsko poslovanje bolnice dosega 100,000.000 kvoto, ki je v primerjavi z letom 1953 porasla za ca. 30,000.000. To so že ogromne številke, o katerih pa upravni odbor ni podrobneje razpravljal. Moral pa se bo lotiti tudi tega, če bo hotel objektivno in pravilno določati cene zdravstvenih uslug ter po možnosti znižati ceno oskrbnega dne v bolnici. Mislim, da smo dolžni s pomočjo celotnega

Lega bolnice

kolektiva poiskati vse rezerve in jih pravilno izkoristiti.

S tarifnim vprašanjem se je upravni odbor bavil dalj časa, ker je bilo dosti pritožb in predlogov, dokler ni na predlog sindikalne podružnice sprejel sedanjega pravilnika, ki dokaj dobro rešuje vprašanje delovnega časa, plačevanja nadur, nedeljske in dežurne službe. Pravilnik pa določa tudi način plačevanja prehrane v menzi, kurjave, razsvetljave, inventarja in slično. Tudi tu so še pomajkljivosti in problemi, o katerih bo le treba razmišljati in jih reševati.

Na področju investicij pa je upravni odbor napravil ogromen korak naprej, saj je opravil že vrsto del, ki jih predvideva desetletni perspektivni plan. Povečal je kapaciteto bolnice, zgradil stanovanjsko stavbo, nabavil nove kotle, prepleškal je vso bolnico, zgradil novo vratarnico in ograjo ter uredil park. Poleg tega pa je nabavil mnogo medicinskih instrumentov, tako da se je vrednost osnovnih sredstev bolnice povečala od 90,000.000 na ca. 450,000.000 din, od katerih plačuje bolnica ekonomsko amortizacijo. V perspektivnem programu pa je še kupnalog, ki jih je treba realizirati v prihodnjih letih.

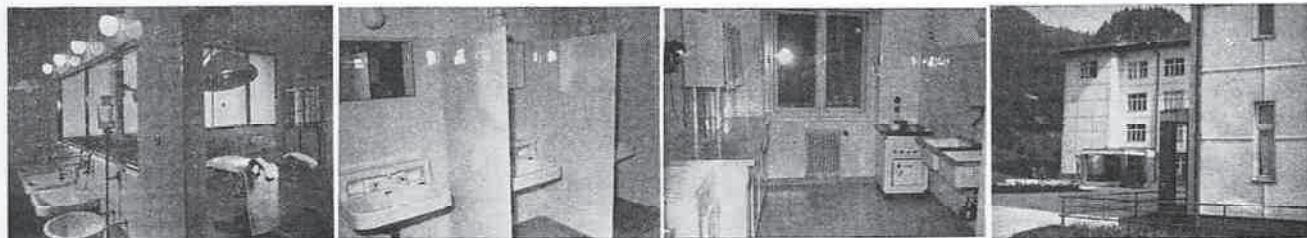
Na teh področjih je upravni odbor dosegel največ uspehov. Nedvomno pa je kljub najboljši volji kdaj pa kdaj napravil tudi kako napako. Zato bo moral v prihodnje tesneje sodelovati s sindikalno podružnico in s strokovnim vodstvom. S skupno pomočjo bo laže najti takšne oblike dela, ki bodo pospešile napredek in razvoj družbene samouprave v tej zdravstveni ustanovi.

Se en pogled na bolnico

Cvetje in zelenje vsepovod

Summary

Since 1953, when also Jesenice hospital began to be managed by board elected by the personnel of the institution, the economic operations of the hospital have been increased from nearly 30 million dinars to 100 million dinars yearly. Due to the efforts of the administrative committee the capacity of the hospital has been increased, many new apparatus and instruments have been purchased, a new apartment house has been built, the hospital has been newly painted, a new gate-house has been set up, the park and the garden have been arranged and enclosed with a fence. The value of the basic means has been increased from 90 million dinars

in 1953 to 450 million dinars. The administrative committee had not only to deal with economic problems, but also with those connected with the personnel and with the tariff. In this work it was helped by the branch of the syndicate formed in the institution. The management by elected bodies will be still more strengthened if the collaboration of the executive committee gets even closer with the trade union and professional leadership of the hospital. In such a way it will more easily be able to find all reserves that could be economically used for the good of the patients and of the personnel of the hospital.

Poročilo sindikalne podružnice

Lojze Soklič

Veseli in ponosni so bili maloštevilni uslužbenci, ko so prišli iz stare bolnice na Jesenicah v novo-zgrajeno poslopje.

Vsi zdravstveni uslužbenci na Jesenicah so bili tedaj vključeni v eno sindikalno podružnico. Takoj po otvoritvi je bila za bolnico oziroma za njene uslužbence ustanovljena posebna sindikalna grupa. Prva njena naloga je bila, da vključi v grupo vse uslužbence bolnice, ki jih je bilo 28, v sindikatu pa le 22. Nadalje se je grupa takoj v začetku zavzela za to, da vzgoji svoje članstvo v dobre zdravstvene delavce, ki jim bo skrb za bolnika prva naloga, in da se nova ustanova poveže s krajevnimi in okrajnimi oblastvenimi organi in z množičnimi organizacijami.

S političnim delom je sindikalna grupa takoj pritegnila vse zdravstvene delavce, ki se še niso včlanili v sindikat, kasneje pa tudi vse nove uslužbence, bodisi takoj ali po enomesecnem službovanju v bolnici. Z vzgojnim delom v grapi je postal bolničin kolektiv nadvse požrtvovalen. V najtežjih dneh, ko je občutno primanjkovalo zdravstvenih delavcev, so v jeseniški bolnici toliko časa vztrajali na svojih delovnih mestih, kolikor je narekovala potreba. V primeru udarniškega dela so ostali v ustanovi predvsem uslužbenci, ki so opravljali strogo sterilno delo, vsi drugi pa so odšli na skupno akcijo. Tako se je v letu 1948 60% uslužbencev udeležilo udarniškega dela in opravilo 4.920 udarniških ur pri notranjem urejevanju ustanove, 840 udarniških ur pri urejevanju gredic in bolničnega dvorišča ter 740 udarniških ur pri gradnji vodovoda. Posebej je omeniti množično udarniško delo 1948. leta v počastitev V. kongresa KPJ in za volitve v mestni ljudski odbor.

Strokovno uslužbenstvo (zdravstveno) se je udeleževalo zdravstvenih predavanj dr. Franca Brandstetterja in strokovnega študija, ki ga je vodila rentgenska tehnička Tončka Trkov. Ta predavanj in študijskih sestankov, ki jih je bilo 1948. leta skupno 18, so se zmeraj udeležili vsi zdravstveni delavci.

Na pobudo odbora OF je 170 frontovcev z Jesnic in Hrušice 1948. leta v 3 udarniških akcijah izravnalo zemljišče pred bolnico in pomagalo urejati zelenjavne gredice ter cestičke do bolnice. Sindikatova grupa si je preko odbora OF za center zagotovila tuji delovno silo za razna pomožna dela v bolnici. Ker se sindikat s svojimi člani ni mogel udeleževati udarniškega dela pri gradnji zadružnih

domov, je organiziral denarno natiralno akcijo in zbral v ta namen 7.200 din.

Jesen 1948 je sindikat uspešno izvedel agitacijo za vpis I. ljudskega posojila in dosegel eno izmed najboljših povprečij na Jesenicah — na uslužbenca 2.200 din.

Dne 11. novembra 1948 je bolnica dobila samostojno sindikalno podružnico. Po tem občnem zboru se je sindikat še resneje zavzel za dobro organizacijo dela iz utrditev uprave. Prišlo je tudi do točne razmejitve dela med upravo in sindikatom. Da bi sindikat uspešneje pomagal reševati težje upravne naloge, se je predsednik sindikata poslej vedno udeleževal takozvanih ravnateljskih sej. Predstavnik sindikata je sodeloval tudi pri prvi sistematizaciji delovnih mest 1949. leta, pri reševanju tarifnih vprašanj, pri nagrajevanju, določanju dopustov, delitvi stanovanj, organizaciji menze in otroških jasli. Tarifna vprašanja je vse do končne ureditve, potrjene s pravilnikom o plačah uslužbencev v letu 1957, reševal sindikat. Za reševanje notranjih službenih vprašanj pa je uprava sklicevala redne mesečne delovne sestanke.

Sindikat je organiziral tudi tekmovanja med oddelki in na posameznih delovnih mestih v letu 1949—1950, uspehe pa strogo kontroliral. Posebej je omeniti tekmovanje v letu 1949 za ureditev prostorov sedanjega ginekološko-porodniškega oddelka in splošno tekmovanje v počastitev I. obletnice nove bolnice. „Jubilej“ smo interno proslavili 11. aprila 1949. Vključili smo se tudi v tekmovanje slovenskih bolnic ter dosegli pomembne uspehe. Uslužbenci gospodarskega sektorja so dosegli najlepše uspehe; opravili so 743 ur prostovoljnega dela. Zaradi pomanjkanja gozdnih delavcev je odšlo 5 članov sindikata za 14 dni sekat les na Pokljuko, drugi pa so 172 ur sodelovali v gozdnih akciji. Sindikat je začel tudi pripravljati proslave državnih praznikov in drugih pomembnih spominskih dni. Za bolnike in uslužbence pa je pričel organizirati koncerte pevskih zborov, godbe, mladih harmonikarjev in godalnega orkestra. Omeniti je še novoletno jelko, ki jo sindikat organizira od leta 1950 dalje. Po prireditvi za bolnike in uslužbence Dedek Mraz obdarjuje bolne otroke, porodnice in otroke uslužbencev. Bolni otroci in porodnice so obdarjeni iz sredstev, ki jih prispevajo razna podjetja, ustanove in množične organizacije, otroci uslužbencev pa so deležni daril iz sredstev, ki jih v ta namen dasta ustanova in sindikat. Od leta 1950 dalje

vodi sindikat tudi knjižnico za bolnike in uslužence. Sindikat je organiziral že 1948. leta študijske sestanke, na katerih so prisotni obravnavali naš politično-gospodarski položaj ter se seznanjali z vsemi važnimi notranje- in zunanjepolitičnimi dogodki.

Vprašanje strokovnega kadra je bilo zlasti prva povojna leta zelo pereče, zato je sindikalno vodstvo posebno agitiralo med strežnim osebjem, da so se v letu 1948 vpisale 3 strežnice v solo za otroške negovalke in da so v bolnici organizirali samostojen 6 mesečni prekvalifikacijski tečaj za bolničarke, ki se je pozneje spremenil v enoletno redno bolničarsko šolo.

V letu 1950 je sindikat svoje članstvo s seminarji pripravljal na strokovne izpite. Istega leta so od 11 uslužencev samo 3 opravili izpit, v letu 1951 nobeden, v letu 1952 pa širje usluženci. Na pripomočilo sindikata sta se dva člana vpisala v delavsko gimnazijo in opravila nižji tečajni izpit.

V letu 1950 smo dobili samostojen OF odbor in samostojno volilno enoto in izvolili za odbornika mestnega ljudskega odbora enega izmed članov našega kolektiva. Sindikat je zelo skrbel za uveljavitev političnega in oblastvenega foruma v bolnici, pozneje pa je pomagal ustanoviti samostojno mladinsko organizacijo v bolnici in šoli ter utrditi PAZ. Sindikalni odbor se je zavedal, kako pomembna je tesna povezava z bližnjim terenom, zato je imel vedno svoje člane v terenskem odboru RK, OF in pozneje SZDL. To sodelovanje je bilo vedno koristno, tako za bolnico kakor tudi za okoliško prebivalstvo. Zdravniki in medicinske sestre so s strokovnimi predavanji skrbeli za zdravstveno vzgojo podeljeja, hkrati pa predavali v okviru Ljudske univerze ter RK na Jesenicah. Vsa leta so sodelovali v preventivni zdravstveni službi. O važnejših temah so predavali po vsem področju mestnega ljudskega odbora, pozneje občinskega ljudskega odbora Jesenice, to je od Žirovnice do Rateč. Takih predavajnih je bilo skupno 132, poleg tega pa še 14

dnevni večerni tečaj o negi otroka. Povezava s terenom je pripomogla k dobri organizaciji in izvedbi raznih proslav v ustanovi in na terenu.

Za člane kolektiva je sindikalni odbor organiziral vrsto poučnih predavanj oziroma razprav (o pravilih in dolžnosti uslužencev, zakon o delovnih odnosih, uredba o socialnem zavarovanju, zakon o samostojnem finansiranju gospodarskih organizacij ter o delavskem upravljanju). Vsa predavanja so bila koristna in zanimiva.

Sindikat je za svoje članstvo tudi gmotno skrbel. V času zagotovljene preskrbe s tekstim je večkrat preskrbel izredne kontingente, po sprostitvi trgovine pa cstanke blaga in podobno po znižanih cenah. Pod okriljem sindikata je tudi 2 leti poslovala uslužbenka menza, ker je morala biti poslovno ločena od bolnice. Sindikat je vse doslej oskrboval svoje člane z ozimico in s kurjavo. Do leta 1954 je samostojno prirejal kolektivne izlete v razne ustanove, na Jadran, obiske v razne tovarne, predvsem v Železarno Jesenice in v tržiško Predilnico. Zadnja leta pa prireja poučne izlete skupno z upravnim odborom.

Osrednji problem sindikata pa je bil dolga leta vzgoja članov v dobre družbene upravljavec. Najprej smo članstvo seznanili s samofinansiranjem ustanov z raznimi predavanji o delavskem upravljanju v podjetjih in ustvarili tudi v bolnici pogoje za družbeno upravljanje. Junija 1953 je sindikat predlagal svoje najboljše člane v prvi upravni odbor bolnice. Prvo leto samoupravljanja je bilo zelo plodno: za sklepe vodstva so zvedeli in jih pomagali uresničiti vsi člani kolektiva. Člani sindikata so dali takrat dosti koristnih predlogov in pobud. Pozneje, še v prvi mandatni dobi, je ta vez med upravnim odborom in sindikalnim vodstvom popustila. Člani upravnega odbora niso več seznanjeni kolektiva s svojimi sklepi, dalj časa sindikat ni imel svojega zastopnika v upravnem odboru, zaradi česar je dobro začeto in vestno delo nekoliko nazadovalo.

Summary

Till November 1948 the hospital had its own sindicate group which cared for the political and professional education of its members. During this period its members have done 4920 hours of volunteer work, adjusting the interior of the hospital and its surroundings. Only in the year 1948 the members of the trade union attended 18 professional lectures, organized in the institution. Since November 1948, when an independent branch of the trade union has been formed in the hospital, the sindikal work grew even more important and many-sided. Its committee helped to solve all more difficult problems of the administration, it collaborated in the systematization of working places, in the solution of problems connected with the tariff, in selection of dates for holidays, in the organization of the restaurant and of the asylum for children. In the years between 1949 till 1950 it organized com-

petition between various departments and individuals, won its members to take part in the competition between various hospitals; in the latter competition the Jesenice hospital had fine successes. The trade union further organized celebrations of various universities, cared that cultural entertainments have been prepared, and that the children of its employees received various presents for the New Year. The trade union further promoted professional education of its members with lectures, and cared for the medical education of the inhabitants of the Jesenice community. It helped its members they were able to buy goods at reduced prices. The members of the trade union made useful suggestions regarding the management of enterprises by elected representatives of the workers and employees, as long as the administrative and trade

V čakalnici

Ginekološka operacijska soba

»**10 let jeseniške bolnice 1948—1958**«. Izdala in založila Splošna bolnica na Jesenicah. Uredil uredniški odbor Tiskalo ČP »Gorenjski tisk« v Kranju. Naslovno stran opremila ing. arh. Branka Tancig. Klišeji Klišarna Slovenskega poročevalca v Ljubljani. Tiskano v 500 izvodih.

